



Complexnummer: 521792

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Abbinck

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

521793, 521794

Woonplaats

Brummen

Gemeente

Brummen

Provincie

Gelderland

Locatie van het hoofdobject

Windheuvelstraat 1, 6971 JV te Brummen

Complexomschrijving

Inleiding

BOERDERIJ Abbinck' gebouwd in 1909 naar ontwerp van architect J.A. HEUVELINK (1879-1949) in opdracht van de veehouder en wethouder J.D. Schoonman, ter vervanging van zijn nog in hetzelfde jaar afgebrande bedrijf. De boerderij is gelegen tegenover Huis Voorstonden, op de hoek van de doorgaande Voorsterweg en de Windheuvelstraat. Architect HEUVELINK was woonachtig in Apeldoorn en bouwde in Apeldoorn en omgeving voornamelijk landhuizen en villa's. Boerderij Abbinck heeft een uitgebouwd, villa-achtig woongedeelte, dat haast zelfstandig van de boerderij lijkt te zijn. Het huis kenmerkt zich door invloeden uit de Neo-Renaissance en Overgangsstijl. Het bedrijfsgedeelte kenmerkt zich door de grote omvang van de driekapschuur. In deze streek komen boerderijen van een dergelijke omvang, met villa-achtige voorhuizen, nauwelijks voor.

Complexomschrijving

Binnen het complex is opgenomen de BOERDERIJ uit 1909 (Complexonderdeel A) bestaande uit een villa-achtig voorhuis in een sobere overgangsstijl, dat links tegen de voorgevel van een bedrijfsruimte met drie kappen is gebouwd. Voorts valt binnen de bescherming een op het erf van de boerderij gelegen BIJENSTAL (complexonderdeel B), die vermoedelijk uit de bouwtijd van de boerderij dateert. De boerderij is met de achtergevel naar de Voorsterweg gekeerd en met de zijgevel op enige afstand van de Windheuvelstraat gelegen. Tussen straat en zijgevel is het bijenhok gesitueerd. Een recente schuur, ter vervanging van een oudere wagenschuur op dezelfde plaats, staat achter de boerderij. Het laag gelegen erf is beplant met een aantal oude bomen. Naar het erf toe leiden twee wegen, een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



sluit aan de voorgevel aan, een ander voert naar het achtererf. De boerderij wordt omgeven door moestuinen en weilanden.

Complexwaardering

BOERDERIJ en BIJENSTAL daterend uit omstreeks 1909

-Van architectuurhistorische waarde als goed en in hoofdvorm gaaf bewaard voorbeeld van een driekapboerderij met aangebouwd, villa-achtig voorhuis en een vrijstaande, markant vormgegeven bijenstal. De complexonderdelen vormen samen een fraai complex dat een goed beeld geeft van een boerenerf aan het begin van de twintigste eeuw in Nederland.

-Van stedenbouwkundige waarde vanwege de situering van het complex in een historisch gegroeid buitengebied, nabij het adellijke Huis Voorstonden. Het complex speelt hier, vanwege de verschijningsvorm en de ligging op de hoek van twee wegen, een beeldbepalende rol.

-Van cultuurhistorische waarde vanwege het bijzondere type boerderij en vanwege de zeldzame bijenstal, die een kenmerkend onderdeel zijn van de agrarische geschiedenis van Nederland.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



Monumentnummer*: 521793

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	12 november 2001
Kadaster deel/nr	82952/15

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>		
Brummen	Brummen	Gelderland		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Brummen	O			301

Omschrijving**

Omschrijving

DRIEKAPBOERDERIJ

Het villa-achtige VOORHUIS telt twee bouwlagen en een zolderverdieping op een rechthoekige plattegrond. Het samengestelde dak bestaat uit een zadeldak dat haaks tegen een wolfdak is geplaatst. De schilden zijn bedekt met gesmoorde Hollandse pannen en voorzien van witgeschilderde windveren. Op de twee nokuiteinden is een piron geplaatst, gedetailleerd met scherpe punten. De afwatering vindt plaats via een houten bakgoot op zwartgeschilderde klossen. De gevels hebben een gepleisterde plint en zijn opgetrokken in rode baksteen, gemetseld in kruisverband. Ter verlevendiging is gele verblendsteen in sierverband toegepast, onder meer als over de gevel lopende horizontale banden en in de bogen (strekse- en segmentbogen) en als boogvulling boven de gevelopeningen. Op de gevelhoeken bevinden zich uitgemetselde pilasters. In de gevels zijn in de eerste bouwlaag overwegend schuifvensters met bovenlichten toegepast, die thans allen enkelruits zijn en op de verdieping stolpvensters onder 10-ruits bovenlichten met gekleurd glas. De vensters hebben een onderdorpel en de schuifvensters zijn voorzien van persiennes met dichte panelen aan de onderzijde.

De VOORGEVEL telt vier assen en heeft in de eerste bouwlaag drie schuifvensters, waaronder een gekoppeld schuifvenster en op de verdieping vier stolpvensters. In de tweede as bevindt zich de terugliggende entree, met een paneel deur voorzien van traliewerk. Boven de deur bevindt zich een bovenlicht. Het portiek heeft een betegelde lambrizing.

Tegen de RECHTER ZIJGEVEL van het voorhuis sluit een eenlaags tussenlid aan. In de gevel hiernaast en hierboven bevinden zich verschillende schuif-, stolp- en openslaande vensters. De LINKER ZIJGEVEL heeft rechts, tussen gemetselde pilasters een hoge partij, afgesloten met een topgevel onder het wolfseind. Tegen deze gevel sluit een houten serre aan, op een gemetselde plint. De vensters van de serre hebben aan de onderzijde nog de oorspronkelijke verdeling in kleine ruiten en bezitten geornamenteerde wisseldorpels. De serre wordt afgesloten door een geprofileerde daklijst op gesneden consoles. In de consoles is de naam van de bouwheer verwerkt.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



De serre draagt een balkon met een niet-oorspronkelijke balustrade. De dubbele balkondeuren hebben een zesruits bovenlicht. In de afgeplatte topgevel bevinden zich twee enkelruits vensters. Ter weerszijden van deze vensters is de topgevel beschoten met verticale, aan de onderzijde gesneden delen. In het lagere, linker geveldeel bevindt zich in de eerste bouwlaag een dubbele tuindeur onder enkelruits bovenlicht en op de verdieping een stolpvenster zoals reeds beschreven. De ACHTERGEVEL van het voorhuis sluit links aan tegen het bedrijfgedeelte. Rechts bevindt zich een vooruitspringende partij met puntgevel waarin zich een schuif- en stolpvenster bevindt, zoals reeds beschreven. In de puntgevel zijn twee enkelruits vensters aanwezig. De top is beschoten op de reeds beschreven wijze. Het terugliggende gedeelte links is blind, afgezien van twee vensters van het reeds beschreven type, in de eerste en tweede bouwlaag.

Links tegen de achtergevel van het voorhuis sluit het BEDRIJFSGEDEELTE aan. Dit gedeelte bestaat uit een driekapsschuur met aan de voorzijde enkele aanbouwen, in de vorm van een eenlaags platgedekt tussenlid en een dwarsgeplaatst tweelaags bouwlichaam onder zadeldak. De driekapschuur wordt overkapt door een samengesteld dak bestaande uit drie afgewolfde zadeldaken met uileborden en twee zadeldaken ertussen met lagere nokhoogten (oorspronkelijk waren dit twee platte daken). De daken zijn thans deels belegd met pannen en deels met golfplaten. De nokuiteinden zijn voorzien van pironnen zoals beschreven in het voorhuis en langs de daken lopen witgeschilderde windveren. De VOORGEVEL van het bedrijfgedeelte bestaat links uit het tussenlid waarin zich een deur onder bovenlicht en een venster met spiegelluiken bevindt. De gevel wordt hier afgesloten door een in twee kleuren baksteen gemetselde, opengewerkte balustrade met driepasmotieven. Hier sluit rechts de tweelaags schuur aan, waarin zich links een samengesteld kozijn met deur en raam bevindt en rechts een getoogde, diagonaal opgeklampte inrijdeur onder segmentboog. In de zijgevel van dit bouwlichaam bevinden zich in de eerste bouwlaag twee hoge vensters met veelruits ijzeren roedeverdeling en een laadluik geflankeerd door vierruits ijzeren ramen in de puntgevel. Het overige deel van de voorgevel is gevuld met grote en kleine ijzeren stalramen, staldeuren, enkele luiken en een deeldeur geheel rechts. De RECHTER ZIJGEVEL telt vijf assen die gescheiden worden door gemetselde pilasters met in elke as een segmentboogvormig ijzeren zesruits stalraam op onderdorpel. De drie voormalige staldeuren zijn dichtgezet. De LINKER ZIJGEVEL bestaat uit zeven assen, die net als in de RECHTER ZIJGEVEL gescheiden worden door gemetselde pilasters en gevuld zijn met stalramen. Hier zijn echter de segmentbogen uitgevoerd in rode baksteen en gele verblendsteen. De ACHTERGEVEL bestaat uit vijf ongelijke delen. De drie geveldelen onder wolfdak, hebben deeldeuren geflankeerd door stalramen en erboven een laadluik geflankeerd door halve ramen. In de bogen boven de deeldeuren zijn gevelstenen ingemetseld afkomstig van de oude boerderij. Hiertussen bevinden zich smallere, platgedekte tussenpartijen met kleine staldeuren en laadluiken. Het INTERIEUR van villa en bedrijfgedeelte is voor een groot deel in tact en op ondergeschikte punten gewijzigd. De interne structuur is vrijwel ongewijzigd. Het oorspronkelijk sobere woongedeelte, heeft een monumentale gang waaraan woonvertrekken en dienstvertrekken zijn gelegen. In de gang leidt een gehoute bordestrap naar de verdieping waar een groot aantal eenvoudige slaapkamers zijn gesitueerd. In de trappalen zijn de initialen van de bouwheer aangebracht. In het interieur bevinden zich nog vrijwel alle oorspronkelijke gehoute deuren en in de voormalige kamers-en-suite bevindt zich een schouw. In het bedrijfgedeelte zijn de oorspronkelijke vaaltstal en paardestal niet meer aanwezig maar wel nog een deel van de grupstal. Voorts is de traditionele constructie met ankerbalkgebinten en hilden ongewijzigd. Rechts is de middenlangsdeel met deel, stallen en hooizolder nog volledig in tact.

Waardering

DRIEKAPBOERDERIJ (complexonderdeel A) gebouwd in 1909 naar ontwerp van architect HEUVELINK.

-Van architectuurhistorische waarde als goed en in hoofdvorm gaaf bewaard voorbeeld van een grote boerderij uit het begin van de twintigste eeuw. De boerderij valt op door de typologisch bijzondere hoofdvorm en heeft een eenvoudige, maar verzorgde detaillering.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument



De imposante driekapschuur is in combinatie met het schijnbaar zelfstandige villa-achtige voorhuis in sobere overgangsstijl, een in die tijd weinig voorkomend type.

-Van stedenbouwkundige waarde als hoofdonderdeel van het boerencomplex Abbinck. De boerderij heeft ensemblewaarden met het bijenhok en speelt vanwege de bijzondere verschijningsvorm, waaronder de imposante achtergevel van het bedrijfsgedeelte, een beeldbepalende rol.

-Van cultuurhistorische waarde vanwege het type boerderij, dat van belang is binnen de agrarische geschiedenis van Nederland.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)



Monumentnummer*: 521794

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	12 november 2001
Kadaster deel/nr	82952/19

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Brummen	Brummen	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Brummen	BY Windheuvelstraat 1

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Brummen	O			301

*Omschrijving***

Omschrijving

De BIJENSTAL is opgebouwd op een rechthoekig grondplan en heeft gepleisterde achter- en zijmuren onder een overstekend, naar achteren hellend lessenaarsdak voorzien van witgeschilderde windveren en boeibord. De voorzijde en het binnenwerk is in hout vervaardigd en heeft door de detaillering een schilderachtig uiterlijk. Aan de voorzijde bevinden zich binnen een raamwerk, boven elkaar twee series van acht openingen, waarachter zich vakken bevinden. De bovenste openingen worden omgeven door lancetboogvormige omlijstingen.

Waardering BIJENSTAL (complexonderdeel B) vermoedelijk daterend uit de bouwtijd van de boerderij.

-Van architectuurhistorische waarde als tamelijk zeldzaam voorbeeld van een bijenstal uit het begin van de twintigste eeuw, waarvan de schilderachtige verschijningsvorm wordt bewerkstelligd door in hout uitgevoerde, decoratieve lancetvormige openingen.

-Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van het complex dat een belangrijke beeldbepalende rol speelt in het historisch gegroeide buitengebied. Vanwege de functie en de verschijningsvorm, is de stal een belangrijk beeldbepalend onderdeel van het boerenerf.

-Van cultuurhistorische waarde binnen de agrarische geschiedenis, als zeldzaam voorbeeld van een speels vormgegeven behuizing voor bijen.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Boerderijen, molens en bedrijven	Boerderij (M)	Bijenkorf

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument